

Руженський М. М.

к.е.н., доцент,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Економічний розвиток у транзитивній економіці, коли ринкові відносини й інститути ще не набули достатніх якісних характеристик, а використовувана нормативно-правова база не є досконалою, значною мірою гальмується занепадом сфери забезпечення життєдіяльності людей і, відповідно, продуктивної здатності їх праці. Між тим дослідження економічного розвитку в постіндустріальних країнах свідчить, що він базується на інноваційному, конкурентоспроможному виробництві, яке не лише спричиняє зміну використання робочої сили, роль і становище людини в економічній системі, а й передбачає нарощення та ефективне використання людського капіталу.

У формуванні та примноженні людського капіталу важлива роль належить вищій освіті, яка забезпечує підготовку висококваліфікованих фахівців, компетентність і професіоналізм яких сприяє зростанню продуктивності праці та економічному зростанню.

Пріоритетні напрямки реформування інституту вищої освіти в нашій державі полягають у такому:

- впровадження результативної парадигми вищої освіти на основі компетентнісного підходу, приведення якості останньої та освітніх стандартів у відповідність з інвестиційно-інноваційним типом соціально-економічного розвитку;

- посилення фундаментальності вищої освіти, змістовні характеристики якої складає симбіоз гуманітарної та природничо-наукової підготовки на основі оволодіння системними цілісними знаннями;

- надання навчально-виховному процесу інноваційного, творчого характеру;

- зміна пропорцій у розподілі теоретичної та практичної підготовки на користь останньої;

- забезпечення проходження практики на конкретних робочих місцях;

- включення в науково-виховний процес тренінгів, формування і використання у складі вищих навчальних закладів навчально-тренувальних центрів;

- створення програм та умов для дистанційного навчання;
- запровадження в діяльність вищих навчальних закладів управління якістю надання освітніх послуг на основі міжнародних стандартів;
- селективна підтримка обдарованих студентів;
- використання гнучких освітніх програм для оволодіння затребуваними на ринку праці спеціальностями;
- прогнозування потреб ринку праці в нових професіях, поліпшення адаптованості системи вищої освіти до динамічних змін у сфері зайнятості;
- інтеграція ВНЗ різних рівнів акредитації, наукових установ та інноваційних підприємств.

Якісна модернізація вищої освіти можлива лише за умови диверсифікації джерел її фінансування. Поряд з коштами державного бюджету необхідне стимулювання притоку коштів з приватного сектора, грантової міжнародної технічної допомоги, участі у спільних міжнародних наукових і освітніх проектах тощо.

Така диверсифікація стане масштабною за умови відповідної державної політики у сфері освіти, що передбачає формування її інституційного середовища, фінансове оздоровлення закладів вищої освіти, відмову від адміністративно-примусових методів. У свою чергу реалізація такої політики дасть позитивні результати при партнерських відносинах між громадськістю, вищими навчальними закладами, підприємцями і державними інституціями на засадах суб'єктності і рівних прав учасників.

Втілення у життя зазначених підходів до реформування системи вищої освіти в Україні сприятиме підвищенню її якості і довіри до неї в українському суспільстві, зменшенню відтоку кваліфікованих фахівців за кордон, поступовому подоланню хронічного недофінансування і в кінцевому підсумку створить передумови для прирощення вітчизняного людського капіталу, виведення нашої економіки зі стану перманентної кризи.

Список використаних джерел

1. *Гришнова О., Дмитрук С.* Людський капітал в умовах кризи: оцінка і пошук можливостей збереження. – Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 5(170)/2015. – С. 11–16. [Електронний ресурс: режим доступу http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/10/170_2.pdf].

2. Сацук В.І. Ключові фактори становлення конкурентоспроможних університетів / В.І. Сацук // Економіка України. – 2013. – №5. – С. 75–90. [Електронний ресурс: режим доступу http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2013_5_7]

3. Соціальна економіка : навч. посіб. / [О.О. Беляєв (кер. авт. кол.), Є.Б. Ніколаєв (наук. ред.), А.В. Келічавий та ін.]. – К.: КНЕУ, 2014. – 481, [7]с.

Орзул О. Ю.

аспірант,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

РОЛЬ ОСВІТИ ЯК ФАКТОРУ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку України, в умовах трансформаційних процесів, які відбуваються в економіці країни, надзвичайно зростає роль вищої освіти в забезпеченні економічного зростання, так як процес економічного зростання характеризує розвиток економічної системи в цілому і неможливий без вдосконалення кожного елементу економічної системи, в тому числі і продуктивних сил, на які сфера освіти здійснює значний вплив. Зокрема, освітня сфера забезпечує вдосконалення таких елементів продуктивних сил як: людини, засобів праці, науки та інформації, а також форм і методів організації виробництва. Так, якщо говорити про людину, освіта може забезпечити економічне зростання через підвищення рівня знань, умінь, навичок і професійної підготовки, тим самими підвищуючи продуктивність праці. За допомогою освіти та підвищення кваліфікації люди в змозі використовувати нові знання для:

- вдосконалення техніки і технології, модернізуючи існуючі знаряддя праці або впроваджуючи нові інноваційні засоби праці чи технології, що призводить до оптимізації діяльності підприємств;

- підвищення продуктивності праці за допомогою ефективнішого використання наявної інформації;

- покращення ефективності діяльності за рахунок оптимізації існуючих методів організації виробництва або впровадження принципово нових.

Даний погляд є цілком обґрунтованим, якщо трактувати освіту як соціально-економічні відносини між людьми у всіх сферах суспільного відтворення, які виникають з приводу навчання, виховання, підготовки робочої сили відповідних кваліфікаційних рівнів, що